

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАКТИЧНОЇ КУЛЬТУРОЛОГІЇ ТА
АРТМЕНЕДЖМЕНТУ
КАФЕДРА АРТМЕНЕДЖМЕНТУ ТА ІВЕНТ ТЕХНОЛОГІЙ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор

Валерій МАРЧЕНКО

« ____ » _____ 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВО

для здобувачів вищої освіти

Галузь знань	<u>02 Культура і мистецтво</u>
Спеціальність	<u>029 Інформаційна, бібліотечна і архівна справа</u>
Освітній рівень	<u>перший (бакалаврський)</u>
Освітня програма	<u>Інформаційна діяльність та медіакомунікації</u>
Вид дисципліни	<u>обов'язкова</u>

Форма навчання	<u>денна/заочна</u>
Навчальний рік	<u>2025/2026</u>
Кількість кредитів ECTS	<u>4/120</u>
Мова викладання, навчання й оцінювання	<u>українська</u>
Форма підсумкового контролю	<u>екзамен</u>

Розробник:

ХІМІЧ Ярослава Олегівна, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри
артменеджменту та івент технологій

ЗАТВЕРДЖЕНО:

В.о. завідувача кафедри
артменеджменту та івент технологій

Протокол № _ від «_» _____2024

Вікторія ДОБРОВОЛЬСЬКА
(ім'я прізвище)

Погоджено з гарантом освітньої програми «Інформаційна діяльність та
медіакомунікації»

Гарант освітньої програми _____ Вікторія ДОБРОВОЛЬСЬКА
(ім'я прізвище)

©Хіміч Я.О., 2024

© НАКККіМ, 2024

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Анотація (опис) навчальної дисципліни (у т. ч. міждисциплінарні зв'язки).

Навчальна дисципліна «Бібліотекознавство» передбачена ОП зі спеціальності 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа, першого (бакалаврського) освітньо-професійного рівня. Відповідно до навчального плану, навчальна дисципліна є обов'язковою і вивчається здобувачами вищої освіти на 2 курсі, у 4 семестрі. Формою підсумкового контролю є екзамен. Загальна кількість годин – 120 годин (кредитів ЄКТС – 4).

денна форма: контактні години – 56 год. (лекційні – 24 год, практичні 8 год., семінарські 24 год); модульний контроль – 8 год, для самостійної роботи здобувачів визначено 56 год;

заочна форма: контактні години – 14 год. (лекційні – 6 год, практичні 2 год., семінарські 6 год); модульний контроль – 2 год, для самостійної роботи здобувачів визначено 104 год.

Дисципліна є важливою, оскільки впливає на формування інтегральної, загальних і спеціальних (фахових) компетентностей. При вивченні навчальної дисципліни розглядаються такі питання, як: основи теорії бібліотекознавства, зокрема, становлення та розвиток бібліотекознавства як науки і навчальної дисципліни, структура бібліотекознавства, методологія бібліотекознавчих досліджень; теоретичні засади організації та функціонування бібліотечної справи; «бібліотека» як наукове поняття та соціальний (соціокультурний) інститут, складові бібліотеки як системи; сучасні тенденції розвитку бібліотек, їх інноваційна діяльність.

Навчальна дисципліна «Бібліотекознавство» пов'язана з такими обов'язковими дисциплінами: «Теорія соціокультурної діяльності», «Аналітико-синтетична переробка інформації», «Інформаційно-аналітична діяльність», «Інформаційний сервіс», «Соціальні комунікації», «Інформаційно-бібліографічна евристика», «Маркетинг інформаційних продуктів і послуг».

2. Мета дисципліни: шляхом аналізу феномену бібліотеки як соціокультурного явища надати здобувачам вищої освіти уявлення про теоретико-методологічні, методичні й організаційні засади бібліотекознавства як науки та навчальної дисципліни, сформувати бачення теорії, історії, методології, технології, методики й практики організації бібліотечної справи, визначити основні тенденції розвитку сучасних бібліотек.

3. Завдання:

надати здобувачам вищої освіти уявлення про:

- теоретичну основу бібліотекознавства та бібліотечної справи;
- теоретичні та законодавчі засади організації функціонування бібліотек;
- основні типи та види бібліотек;
- структуру бібліотечної системи України;

- соціальні функції бібліотек;
 - принципи організації бібліотечної справи в країні;
 - основні тенденції розвитку бібліотечної теорії та практики;
- виробити вміння та навички:*
- здійснювати історіографічний огляд літератури із загального бібліотекознавства;
 - аналізувати наукові доробки бібліотекознавців;
 - виявляти взаємозв'язки бібліотекознавства та бібліотечної справи;
 - визначати тенденції розвитку бібліотекознавчої науки та практики;
- сформуувати:*
- потребу в професійній самоосвіті й особистісному вдосконаленню;
 - готовність до професійної та інноваційної діяльності.

4. Компетентності, яких набуває здобувач при вивченні дисципліни відповідно до освітньої програми:

Інтегральна компетентність (ІК) Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі інформаційної, бібліотечної та архівної справи або у процесі навчання, що передбачає застосування положень і методів інформаційної, бібліотечної та архівної справи і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК1. Здатність здійснювати відбір, аналіз, оцінку, систематизацію, моніторинг, організацію, зберігання, розповсюдження та надання в користування інформації та знань у будь-яких форматах.

СК6. Здатність підтримувати ділову комунікацію з усіма суб'єктами інформаційного ринку, користувачами, партнерами, органами влади та управління, засобами масової інформації.

СК7. Здатність впроваджувати інноваційні технології виробництва інформаційних продуктів і послуг, підвищення якості інформаційного обслуговування користувачів інформаційних, бібліотечних і архівних установ.

СК15. Здатність опановувати та застосовувати технології системного аналізу інформаційної діяльності.

СК16. Проваджувати інноваційні ідеї для створення актуальних соціокультурних товарів та послуг з урахуванням тенденцій розвитку креативних індустрій.

5. Програмні результати навчання за дисципліною (ПРН):

ПРН1. Знати і розуміти наукові засади організації, модернізації та впровадження новітніх технологій в інформаційній, бібліотечній та архівній діяльності.

ПРН11. Здійснювати пошук інформації в різних джерелах для розв'язання професійних завдань.

ПРН18. Навчатися з метою поглиблення набутих і здобуття нових фахових знань.

ПРН20. Виявляти, генерувати і впроваджувати креативні ідеї в професійну діяльність.

Програма навчальної дисципліни складається з чотирьох модулів:

Модуль 1. *Основи теорії бібліотекознавства*

Модуль 2. *Теоретичні засади організації та функціонування бібліотечної справи*

Модуль 3. *Бібліотека як соціальний інститут*

Модуль 4. *Сучасні тенденції розвитку бібліотек*

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДЕННА ФОРМА

№ з/п	Назва розділу, теми	Обсяг роботи студента, години					
		З них:					
		Разом	лекції	семінарії	практичні	Модульний контроль	самостійна робота
Модуль 1. ОСНОВИ ТЕОРІЇ БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВА							
1.1.	Становлення та розвиток бібліотекознавства як науки та навчальної дисципліни	7	2	2			3
1.2.	Структура бібліотекознавства. Бібліотекознавство в системі наук	7	2	2			3
1.3.	Методологія бібліотекознавчих досліджень	7	2	2			3
1.4.	Перспективи розвитку бібліотекознавчої науки. Фахові наукові видання	7			2		5
	Модульний контроль	2				2	
	Разом за модуль 1	30	6	6	2	2	14
Модуль 2. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ							
2.1.	Бібліотечна система України	7	2	2			3
2.2.	Класифікація і типологізація бібліотек	7	2	2			3
2.3.	Розвиток бібліотечної справи у світі.	7		2			5
2.4.	Міжнародне співробітництво в бібліотечній сфері	7	2	2			3
	Модульний контроль	2				2	
	Разом за 2 модуль	30	6	8		2	14
Модуль 3 БІБЛІОТЕКА ЯК СОЦІАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ							
3.1.	Вплив факторів зовнішнього оточення на розвиток бібліотеки.	9	2	2			5
3.2.	Соціальні функції бібліотеки.	9	2	2			5
3.3.	Бібліотека як система. Функції підсистем бібліотеки	10	2	2	2		4
	Модульний контроль	2				2	
	Разом за 3 модуль	30	6	6	2	2	14
Модуль 4. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ БІБЛІОТЕК							
4.1.	Стратегія розвитку бібліотечної справи України	8	2				6
4.2.	Бібліотечна інноватика	10	2	2	2		4
4.3.	Ініціативна та господарська діяльність сучасних бібліотек	10	2	2	2		4
	Модульний контроль	2				2	
	Разом за 4 модуль	30	6	4	4	2	14
	Разом з дисципліни	120	24	24	8	8	56

ЗАОЧНА ФОРМА

№ з/п	Назва розділу, теми	Обсяг роботи студента, години					
		З них:					
		Разом	лекції	семінарії	практичні	Модульний контроль	самостійна робота
Модуль 1. ОСНОВИ ТЕОРІЇ БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВА							
1.1.	Становлення та розвиток бібліотекознавства як науки та навчальної дисципліни.	7,5	0,5	1			6
1.2.	Структура бібліотекознавства. Бібліотекознавство в системі наук	7,5	0,5				7
1.3.	Методологія бібліотекознавчих досліджень	7		1			6
1.4.	Перспективи розвитку бібліотекознавчої науки. Фахові наукові видання	7,5	0,5				7
	Модульний контроль	0,5				0,5	
	Разом за модуль 1	30	1,5	2	0	0,5	26
Модуль 2. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ							
2.1.	Бібліотечна система України	7	0,5	0,5			6
2.2.	Класифікація і типологізація бібліотек	7	0,5	0,5			6
2.3.	Розвиток бібліотечної справи в світі.	7,5			0,5		7
2.4.	Міжнародне співробітництво в бібліотечній сфері	8	0,5		0,5		7
	Модульний контроль	0,5				0,5	
	Разом за 2 модуль	30	1,5	1	1	0,5	26
Модуль 3. БІБЛІОТЕКА ЯК СОЦІАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ							
3.1.	Вплив факторів зовнішнього оточення на розвиток бібліотеки.	10,5	0,5				10
3.2.	Соціальні функції бібліотеки.	9,5	0,5	1			8
3.3.	Бібліотека як система. Функції підсистем бібліотеки	9,5	0,5		1		8
	Модульний контроль	0,5				0,5	
	Разом за 3 модуль	30	1,5	1	1	0,5	26
Модуль 4. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ БІБЛІОТЕК							
4.1.	Стратегія розвитку бібліотечної справи України	10,5	0,5				10
4.2.	Бібліотечна інноватика	9,5	0,5		1		8
4.3.	Ініціативна та господарська діяльність сучасних бібліотек	9,5	0,5		1		8
	Модульний контроль	0,5				0,5	
	Разом за 4 модуль	30	1,5	0	2	0,5	26
	Разом з дисципліни	120	6	4	4	2	104

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1. *ОСНОВИ ТЕОРІЇ БІБЛІОТЕКОЗНАВСТВА*

Тема 1.1. Становлення та розвиток бібліотекознавства як науки та навчальної дисципліни

Анотація до лекції 1.1

Тема: Бібліотекознавство як навчальна дисципліна

Лекція присвячена ознайомленню студентів зі змістом, метою та завданнями навчальної дисципліни «Бібліотекознавство» як фундаментальної складової фахової підготовки майбутніх фахівців у сфері бібліотечної, інформаційної та архівної справи. Розглядається роль дисципліни у формуванні інтегральної компетентності, загальних і спеціальних (фахових) знань, умінь і навичок, необхідних для ефективної професійної діяльності. Визначаються програмні результати навчання, що передбачають оволодіння ключовими поняттями бібліотекознавства, розуміння місця і значення бібліотек у суспільстві, здатність аналізувати бібліотечні процеси та застосовувати знання в практичній діяльності. Характеризується структурно-логічна схема дисципліни, яка включає змістовні модулі, тематику лекцій, перелік питань для семінарських і практичних занять, а також напрями самостійної роботи студентів. Увага приділяється методам та критеріям оцінювання навчальних досягнень, що забезпечують об'єктивність і прозорість освітнього процесу.

План

1. «Бібліотекознавство» як навчальна дисципліна: зміст, мета, завдання.
2. Місце навчальної дисципліни в підготовці здобувачів вищої освіти зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа». Міждисциплінарні зв'язки.
3. Тематичний план навчальної дисципліни.
4. Критерії оцінювання.

Семінарське заняття 1.1.

Тема: Становлення та розвиток бібліотекознавства як науки

Мета: сформувати у студентів цілісне уявлення про історичну еволюцію бібліотекознавства як наукової дисципліни, ознайомити з основними етапами розвитку бібліотекознавчої думки в світі та в Україні, а також актуалізувати ключові дискусії щодо об'єкта й предмета бібліотекознавства.

Заняття спрямоване на розвиток навичок історико-наукового аналізу, вміння зіставляти періоди становлення бібліотечної науки, формулювати аргументи в обговоренні теоретичних засад бібліотекознавства, критично осмислювати зміст і напрями сучасних наукових підходів у цій галузі.

План

1. Основні етапи розвитку бібліотекознавчої думки:
Бібліотекознавча думка давнини
Бібліотекознавча думка Середньовіччя
Бібліотекознавство ХІХ ст.
Бібліотекознавство ХХ–ХХІ ст.
2. Основні етапи розвитку вітчизняного бібліотекознавства.
3. Дискусії щодо об'єкта та предмета бібліотекознавства як науки.

Завдання для самостійної роботи до теми 1.1.

1. Здійснити пошук інформації з даної теми. Скласти власний список джерел.
2. Ознайомитись зі змістом рекомендованої літератури та джерелами, що додатково знайшли самостійно. Передивитися конспект лекційного заняття.
3. Відповісти на питання для самоконтролю:
дайте визначення поняттю «Бібліотекознавство»
назвіть основні етапи розвитку бібліотекознавчої думки (світової та вітчизняної), чому саме такий поділ?
з якими персоналіями пов'язаний розвиток вітчизняного бібліотекознавства?
з якими навчальними дисциплінами, що ви вивчали/вивчаєте, пов'язаний курс «Бібліотекознавство», як саме?
Рекомендована література: 1, 2, 3, 16, 37, 40, 44
Електронні ресурси: 1–4, 11.

Тема 1.2. Структура бібліотекознавства. Бібліотекознавство в системі наук

Анотація до лекції 1.2

Лекція присвячена аналізу сучасної структури бібліотекознавства як комплексної наукової дисципліни. Розглядаються її основні складові: теорія, історія, організація, управління та методика бібліотечної діяльності, що забезпечують системність наукового підходу до вивчення бібліотек. Особлива увага приділяється порівняльному (компаративному) бібліотекознавству як самостійному науковому напрямку, що дозволяє досліджувати бібліотечні системи різних країн у зіставному аспекті. У лекції також висвітлюються поняття загального і спеціального бібліотекознавства та їх функції в теоретичному й практичному вимірах.

Акцентовано міждисциплінарний характер бібліотекознавства, його взаємозв'язки з суміжними галузями – бібліографознавством, книгознавством, документознавством, архівознавством, пам'яткознавством та інформатикою.

Лекція спрямована на формування у студентів уявлення про складну й динамічну природу бібліотекознавства та його роль у сучасному науковому і професійному дискурсі.

План

1. Структура бібліотекознавства: теорія, історія, організація, управління, методика.
2. Порівняльне (компаративне) бібліотекознавство
3. Бібліотекознавство загальне і спеціальне.
4. Міждисциплінарність бібліотекознавства.

Семінарське заняття 1.2.

Тема: Бібліотекознавство в системі наукового знання

Мета семінарського заняття - сформувати у студентів цілісне уявлення про структуру та міждисциплінарні зв'язки бібліотекознавства як наукової галузі; поглибити розуміння його складових (теорії, історії, методики, організації та управління бібліотеками), зокрема в контексті розвитку компаративного, загального і спеціального бібліотекознавства.

Семінарське заняття спрямоване на розвиток аналітичного мислення, здатності класифікувати, порівнювати та інтерпретувати бібліотекознавчі концепції, а також виявляти їх взаємозв'язки з іншими дисциплінами гуманітарного та інформаційного циклу.

План

1. Структура бібліотекознавства: теорія, історія, організація, управління, методика.
2. Порівняльне (компаративне) бібліотекознавство як самостійна дисципліна бібліотекознавчого знання.
3. Бібліотекознавство загальне і спеціальне.
4. Бібліотекознавство та дисципліни бібліотечно-бібліографічного й інформаційного циклу.
5. Бібліотекознавство і загальнонаукові дисципліни (культурологія, соціологія, психологія, педагогіка, статистика, економіка (менеджмент, маркетинг)).

Завдання для самостійної роботи до теми 1.2.

1. Здійснити пошук інформації з даної теми. Скласти власний список джерел.
2. Ознайомитись зі змістом рекомендованої літератури та джерелами, що додатково знайшли самостійно. Передивитися конспект лекційного заняття.
3. Підготуватися до семінарського заняття
4. Використовуючи рекомендовану літературу, а також власні аналітичні здібності, скласти орієнтовний список ключових слів і здійснити пошук у мережі Інтернет визначення основних понять, що розкривають сутність бібліотекознавства. Результати пошуку занести у Таблицю 1.2. *Основні поняття курсу «Бібліотекознавство»* (форма таблиці – див. нижче).

Таблиця 1.2. Основні поняття курсу «Бібліотекознавство»

№	Ключове слово (кількість результатів пошуку і якою	Визначення (характеристика), автор і джерело	Адреса ресурсу (URL)	Коментарі
---	--	--	----------------------------	-----------

	пошуковою системою)			(ваші враження щодо ресурсу, його характеристика)

5. Відповісти на питання для самоконтролю:

Що входить до структури бібліотекознавства як науки?

Які поняття, на вашу думку, входять до терміносистеми «Бібліотекознавство» і чому? Як вони взаємопов'язані?

Що вивчає загальне бібліотекознавство?

Що розглядає порівняльне бібліотекознавство?

Яке бібліотекознавство вивчає: бібліотечні фонди, бібліотечні каталоги, роботу з читачами (користувачами), організацію діяльності бібліотеки, історію бібліотечної справи?

У чому виявляється міждисциплінарність бібліотекознавства?

Як бібліотекознавство пов'язано з книгознавством і бібліографознавством, документознавством, архівознавством, джерелознавством?

Як бібліотекознавство пов'язано з педагогікою, психологією, соціологією?

Рекомендована література: 1, 2, 3, 20, 49.

Тема 1.3. Методологія бібліотекознавчих досліджень

Анотація до лекції 1.3.

Тема: Еволюція методології бібліотекознавчих досліджень

Лекція присвячена висвітленню основних етапів формування та розвитку методології бібліотекознавчих досліджень у контексті загальнонаукових і спеціальних підходів. Розглядаються ключові принципи наукового пізнання: історизм, науковість, об'єктивність і системність - як основа теоретико-методологічного апарату сучасного бібліотекознавства. Значну увагу приділено аналізу загальнонаукових методів, зокрема аналізу, синтезу, індукції, дедукції, моделювання, абстрагування, конкретизації, а також системного, порівняльного й термінологічного аналізу.

У лекції розкриваються особливості застосування міждисциплінарних підходів: соціокомунікаційного, системного, системно-діяльнісного, когнітивного, соціокультурного, які визначають сучасний напрям бібліотекознавчих досліджень. Також розглянуто інформаційно-сервісний, культурологічний, документальний і документалістський підходи, а також спеціальні методи, притаманні саме бібліотекознавству.

Лекція спрямована на формування у студентів здатності обґрунтовано обирати методологічні підходи відповідно до мети та завдань дослідження.

План

1. Загальнонаукові підходи у бібліотекознавчих дослідженнях.
2. Базові загальнонаукові принципи та методи дослідження.
3. Традиції та новації сучасної методології бібліотекознавчих

досліджень.

4. Спеціальні бібліотекознавчі методи дослідження.

Семінарське заняття до теми 1.3 № 2
Тема: Методологія бібліотекознавчих досліджень

Мета семінарського заняття – сформувати у студентів практичне розуміння методологічних основ бібліотекознавчих досліджень, зокрема концептуальних підходів, дослідницьких методів і принципів їх застосування. Заняття має на меті ознайомити здобувачів з організацією наукової роботи у сфері бібліотекознавства, діяльністю провідних дослідницьких центрів в Україні, а також із напрацюваннями основних українських бібліотекознавчих шкіл. Особлива увага приділяється розвитку аналітичного мислення, умінню співвідносити методологію з темою дослідження, критично оцінювати наукові підходи та визначати внесок українських наукових осередків у розвиток бібліотекознавства.

План

1. Бібліотекознавче дослідження: концептуальні підходи, методи, організація.
2. Центри бібліотекознавчих досліджень в Україні, їх характеристика.
3. Українські наукові бібліотекознавчі школи.

Завдання для самостійної роботи до теми 1.3.

1. Здійснити пошук інформації з даної теми. Скласти власний список джерел.
 2. Ознайомитись зі змістом рекомендованої літератури та джерелами, що додатково знайшли самостійно. Передивитися конспект лекційного заняття.
 3. Підготуватися до семінарського заняття (доповідь-реферат, есе, презентація).
 4. До кожного пункту плану семінарського заняття сформулювати питання, які варто винести на обговорення.
 5. Відповісти на питання для самоконтролю:
Назвіть основні складники організації та проведення бібліотекознавчих досліджень.
Охарактеризуйте фундаментальні та прикладні розробки бібліотекознавчих досліджень.
Визначте основні підходи до складання програми проведення бібліотекознавчого дослідження.
Охарактеризуйте методи збирання інформації в бібліотекознавчих дослідженнях, наведіть класифікацію.
Охарактеризуйте спеціальні методики бібліотекознавчих досліджень.
Проаналізуйте такі складники бібліотекознавчих досліджень, як: «аналіз і узагальнення результатів», «впровадження результатів наукових досліджень у практичну діяльність бібліотек»
- Рекомендована література: 1-3, 12, 13, 14, 18, 20, 27.*

**Тема 1.4. Перспективи розвитку бібліотекознавчої науки.
Фахові наукові видання**

Практичне заняття 1.4.

**Тема: Бібліотекознавча література та професійні бібліотечні
інтернет-ресурси**

Мета: вдосконалюючи вміння здійснювати пошук, аналіз, оцінку та переробку інформації, використовуючи інтернет-ресурси, сформуванати уявлення про сучасний стан (кількісну та якісну характеристики) бібліотекознавчих вітчизняних інтернет-ресурсів.

Практичні завдання

1. Використовуючи пошукові сервіси Інтернету, здійсніть пошук інформації з теми.
2. Охарактеризувати номенклатуру вітчизняної професійної (бібліотекознавчої) наукової та навчальної літератури і періодики, оцінити її фізичну доступність.
3. Охарактеризувати вітчизняні бібліотечні сайти та блоги (чи популяризують вони бібліотекознавчу думку; чи розглядають бібліотечну практику на теоретичному (науковому) рівні тощо).
4. Результати пошуку занесіть у Табл. 1.4. *Характеристика інтернет-ресурсів з Темы 1.4. «Бібліотекознавча література та професійні бібліотечні інтернет-ресурси»* (форма таблиці – див. нижче)
5. Презентуйте результати вашої роботи.
6. Проаналізуйте результати роботи ваших одногрупників.

**Таблиця 1.4 Характеристика інтернет-ресурсів з Темы 1.4.
«Бібліотекознавча література та професійні бібліотечні інтернет-ресурси»**

№ з/п	Назва документа (автор, рік створення, інші відомості)	Назва сайту, назва ресурсу (заголовок з екрана)	Режим Доступу (URL)	Характеристика ресурсу (короткий опис і коментар)

Завдання для самостійної роботи до теми 1.4.

1. Здійснити пошук інформації з даної теми. Скласти власний список джерел.
2. Ознайомитись зі змістом рекомендованої літератури та джерелами, що додатково знайшли самостійно.
3. Підготуватися до практичного заняття (скласти перелік бібліотекознавчих фахових видань, ключових слів, словосполучень, виразів, за якими будете здійснювати пошук інформації)
4. Відповісти на питання для самоконтролю:

Назвіть основні професійні українські періодичні видання.

Охарактеризуйте професійні інтернет-ресурси.

Проаналізуйте, як відбувається впровадження результатів наукових досліджень у практичну діяльність бібліотек (наведіть приклади).

Охарактеризуйте шляхи поширення результатів дослідження серед бібліотекарів і бібліотекознавців.

Проаналізуйте теорію і практику використання результатів наукових досліджень в управлінні бібліотекою.

Рекомендована література: 4, 13, 19, 32, 35, 42.

Електронні ресурси: 1–6, 10, 11.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 1

Модульний контроль № 1 передбачено у вигляді обов'язкової письмової роботи.

Модульна контрольна складається з чотирьох питань, які відповідають темам модуля. Питання для розкриття здобувач може обрати сам з переліку питань до семінарських або практичних занять і самостійної роботи.

При написанні модульної контрольної здобувач має користуватися всіма можливими каналами пошуку інформації та інформаційними матеріалами, що також буде характеризувати рівень сформованості його інформаційної культури та культури академічної доброчесності.

Критеріями оцінки модульної контрольної роботи є: повнота, правильність і обґрунтованість подачі матеріалу, коректна робота із джерелом (джерелами), чітке розуміння понять, вміння робити власні висновки й узагальнення.

МОДУЛЬ 2. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ БІБЛІОТЕЧНОЇ СПРАВИ

Тема 2.1. Бібліотечна система України

Анотація до лекції теми 2.1.

Тема: Закономірності формування бібліотечних систем

Лекція присвячена аналізу закономірностей формування та розвитку бібліотечних систем у контексті історичних, соціокультурних, інформаційних та управлінських чинників. Розкривається зміст поняття «бібліотечна справа» як багатокомпонентного соціального інституту, що функціонує через різні типи мереж: внутрішньо бібліотечні, галузеві, міжвідомчі, міжнародні. Увага зосереджується на типології бібліотечних систем за організаційними, інформаційними, технологічними ознаками. Окреслено основні підходи до ідентифікації бібліотечних мереж: галузевий, відомчий, територіальний. Аналізується роль національних і державних бібліотек, а також центральних бібліотек у формуванні єдиної бібліотечної системи України. Лекція спрямована на формування у студентів розуміння структури та принципів функціонування бібліотечних мереж, їх класифікації, значення для забезпечення доступу до інформації та розвитку культурного простору.

План

1. Загальна характеристика бібліотечної справи.
2. Основи організації та функціонування бібліотечної системи України. Види бібліотек (за значенням, за змістом бібліотечних фондів, за призначенням).
3. Національні та державні бібліотеки України.
4. Бібліотечні мережі

Семінарське заняття 2.1.

Тема: Сучасні тенденції переформатування бібліотечних систем і мереж в Україні

Мета: ознайомити студентів із сучасним станом і структурою основних бібліотечних мереж в Україні, а також проаналізувати актуальні тенденції їхнього переформатування в умовах цифрової трансформації, децентралізації, воєнного стану та глобальних викликів.

Семінар спрямований на розвиток умінь системно аналізувати особливості функціонування публічних, медичних, освітянських бібліотек, бібліотек НАН України та інших мереж; виявляти зміни у функціях, організації, управлінні та сервісах цих установ.

Учасники заняття мають навчитися порівнювати різні моделі бібліотечної організації, визначати перспективи розвитку мереж на національному та регіональному рівнях, аргументувати необхідність реформ у контексті підвищення ефективності бібліотечного обслуговування.

План

1. Мережа публічних бібліотек України.
2. Мережа медичних бібліотек України.
3. Бібліотеки системи НАН України.
4. Освітнянські бібліотеки.
5. Інші бібліотечні мережі

Завдання для самостійної роботи до теми 2.1.

1. Здійснити пошук інформації з даної теми. Скласти власний список джерел.
2. Ознайомитись із Законом України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» зі змінами та доповненнями.
3. Відповісти на питання для самоконтролю:
Як «бібліотечна система України» визначається у Законі України «Про бібліотеки і бібліотечну справу»?
Які основи організації та функціонування бібліотечної системи України?
Назвіть основні види бібліотек.
Які основні особливості та завдання Національної бібліотеки?
Скільки Національних бібліотек в Україні? Назвіть їх.
Чим характеризується державна бібліотека?
Які основні характеристики «центральної бібліотеки»?
Які сучасні тенденції реформування бібліотечних систем і мереж в Україні?
У чому виявляється реформування системи публічних бібліотек України?
Рекомендована література: 4, 22, 23, 34, 35, 42, 47.
Електронні ресурси: 4, 5, 7, 9, 10, 11.

Тема 2.2. Класифікація і типологізація бібліотек

Анотація до лекції теми 2.2

Тема: Класифікація і типологізація бібліотек України

Лекція присвячена вивченню підходів до класифікації та типологізації бібліотек як важливої складової бібліотекознавства й бібліотечної практики. Розглядаються ключові проблеми загальної класифікації бібліотек, що виникають у зв'язку з розмаїттям функцій, форм власності, підпорядкування та читацького призначення. Аналізуються підходи до типологізації бібліотек у різні історичні періоди, включаючи радянський та пострадянський етапи, а також сучасні тенденції.

Особлива увага приділяється характеристиці основних типів бібліотек за низкою ознак: за складом книжкового фонду (галузеві, багатогалузеві, універсальні), за характером читацьких запитів (загальноосвітні, науково-дослідні, навчальні, виробничі), за читацьким призначенням (масові, спеціальні, наукові), а також за формами власності й підпорядкування (національні, державні, комунальні, корпоративні, приватні, бібліотеки громадських об'єднань і міжнародних організацій). У лекції окреслено

типологічні риси національних, універсальних і спеціальних бібліотек, що дозволяє студентам осягнути багатоманітність бібліотечної мережі України та її організаційної структури. Лекція спрямована на формування навичок класифікації бібліотек та усвідомлення практичної важливості типологізації для управління бібліотечною діяльністю.

План

1. Проблеми загальної класифікації та типологізації бібліотек.
2. Підходи до класифікації бібліотек у різні історичні періоди.
3. Поділ бібліотек за складом книжкового фонду; за характером читацьких запитів; за читацьким призначенням; за формами власності.
4. Типологічні риси національних, універсальних і спеціальних бібліотек.

Семінарське заняття 2.2.

Тема: Класифікація і типологізація бібліотек за кордоном. Міжнародний досвід розвитку бібліотекознавчої справи

Мета: ознайомити студентів з міжнародними підходами до класифікації та типологізації бібліотек, виявити особливості бібліотечних систем у різних країнах світу, проаналізувати досвід розвитку бібліотекознавчої науки за межами України.

Заняття спрямоване на формування у здобувачів умінь порівнювати моделі організації бібліотек у країнах Європи, США та інших регіонах, розуміти відмінності у функціях і завданнях національних, публічних, академічних, університетських, шкільних і спеціальних бібліотек. Студенти повинні засвоїти ключові міжнародні стандарти та підходи, зокрема визначення бібліотек, ухвалене ЮНЕСКО, а також навчитись застосовувати ці знання для аналізу сучасних тенденцій у світовій бібліотечній справі.

План

1. Основні види бібліотек, визначені ЮНЕСКО.
2. Особливості підходів до класифікації та типологізації бібліотек у різних країнах (основні види бібліотек країн Європи, США та ін.).
3. Національна(ні) бібліотеки різних країн (основні функції та спрямування, інші характеристики).
4. Публічні, академічні, університетські, спеціальні та шкільні бібліотеки.
5. Міжнародний досвід розвитку бібліотекознавчої справи.

Завдання для самостійної роботи до теми 2.2.

1. Здійснити пошук інформації з даної теми. Скласти власний список джерел.
2. Ознайомитись зі змістом рекомендованої літератури та джерелами, що додатково знайшли самостійно. Передивитися конспект лекційного заняття.
3. Підготуватися до практичного заняття
4. Відповісти на питання для самоконтролю:

У чому виявляються проблеми загальної класифікації та типологізації бібліотек?

Які підходи до класифікації бібліотек існують?

Чи можна одну й ту саму бібліотеку класифікувати по-різному? Наведіть приклади.

Які основні види бібліотек визначені ЮНЕСКО?

Які основні функції виконують Національні бібліотеки?

Рекомендована література: 2, 3,

Тема 2.3. Розвиток бібліотечної справи в світі

Семінарське заняття до теми 2.3. № 3

Мета: поглибити знання студентів про етапи, тенденції та особливості розвитку бібліотек і бібліотечної справи в зарубіжних країнах у ХХ–ХХІ ст., сформулювати уявлення про вплив інформатизації на трансформацію бібліотек, ознайомити з підходами до професійної підготовки бібліотекарів, діяльністю бібліотечних асоціацій та основами інформаційно-бібліотечного законодавства різних країн.

Семінар спрямований на розвиток аналітичних і порівняльних умінь студентів щодо вивчення міжнародного досвіду організації бібліотечної справи, здатності критично оцінювати сучасні виклики та практики бібліотечного управління в глобальному контексті.

План

1. Розвиток бібліотек і бібліотечної справи зарубіжних країн у ХХ ст.
2. Зміни в діяльності бібліотек, пов'язані з інформатизацією суспільства.
3. Основні тенденції розвитку бібліотечної справи зарубіжних країн на початку ХХІ ст.
4. Підходи до бібліотечної освіти (підготовки та сертифікації/атестації) бібліотечних працівників у країнах Європи та США.
5. Діяльність професійних бібліотечних асоціацій.
6. Сучасне інформаційно-бібліотечне законодавство провідних країн світу.

Завдання для самостійної роботи до теми 2.3.

1. Здійснити пошук інформації з даної теми. Скласти власний список джерел.
2. Ознайомитись зі змістом рекомендованої літератури та джерелами, що додатково знайшли самостійно. Передивитися конспект лекційного заняття.
3. Відповісти на питання для самоконтролю:
Які основні історичні періоди розвитку бібліотек і бібліотечної справи зарубіжних країн у ХХ ст.?
Як інформатизація й автоматизація вплинули на діяльність бібліотек зарубіжних країн?

Які основні тенденції розвитку бібліотечної справи зарубіжних країн у XXI ст.?

Як національні бібліотечні асоціації впливають на розвиток бібліотечної справи країни?

Електронні ресурси: 1-4, 10, 12, 13, 14.

Тема 2.4. Міжнародне співробітництво ***Анотація до лекції 2.4.***

Лекція присвячена аналізу основних напрямів і форм міжнародного співробітництва публічних бібліотек України в контексті сучасної культурної політики держави та глобальних викликів. Розкривається роль українських бібліотек як суб'єктів міжкультурного діалогу, представлено приклади їхньої участі в міжнародних проєктах, партнерських ініціативах та програмній взаємодії з бібліотеками інших країн. Акцент зроблено на важливості державної підтримки таких форм співробітництва, зокрема через стратегічні документи та інституції культурної дипломатії. Розглядається вплив громадських організацій і професійних об'єднань на активізацію міжнародної діяльності бібліотек, а також вагома роль міжнародної бібліотечної спільноти у підтримці українських бібліотек у період після початку повномасштабної агресії РФ 24 лютого 2022 року. Лекція спрямована на формування у студентів уявлення про сучасні механізми міжнародної співпраці бібліотек як чинника професійного зростання, доступу до інновацій і посилення ролі бібліотек у суспільстві..

План

1. Основні напрями та форми міжнародного співробітництва публічних бібліотек України.
2. Культурна політика України як основа державної підтримки міжнародного співробітництва бібліотек.
3. Участь публічних бібліотек України в реалізації міжнародних проєктів.
4. Роль громадських організацій в активізації міжнародного співробітництва публічних бібліотек.
5. Міжнародна підтримка України професійним співтовариством після 24 лютого 2022 року.

Практичне заняття до теми 2.4.

Тема: Міжнародні бібліотечні проєкти

Мета: сформувати в студентів практичні навички пошуку, аналізу та презентації міжнародних бібліотечних проєктів за участі українських бібліотек; розвинути здатність оцінювати цілі, форми реалізації та результати таких проєктів у контексті міжнародного співробітництва, професійного розвитку бібліотечної сфери та культурної дипломатії.

Практичні завдання

1. Ознайомитися з актуальними прикладами міжнародних

бібліотечних ініціатив за участі українських установ (наприклад, проекти IFLA, Європейської комісії, Goethe-Institut, USAID тощо).

2. Визначити основні напрями співпраці, цільові аудиторії, партнери та очікувані результати окремого обраного проєкту.

3. Проаналізувати приклад успішної реалізації міжнародного проєкту однією з українських бібліотек (національною, університетською, публічною або спеціальною).

4. Визначити роль громадських організацій, донорських структур та професійних асоціацій у підтримці й реалізації проєктів.

5. Підготувати коротку презентацію або аналітичну довідку щодо обраного міжнародного бібліотечного проєкту (індивідуально або в групах).

6. Обговорити, які проєктні ініціативи можуть бути реалізовані в бібліотеках України з урахуванням сучасних викликів та потреб громади.

Завдання для самостійної роботи до теми 2.4.

1. Здійснити пошук інформації з даної теми. Скласти власний список джерел.

2. Ознайомитись зі змістом рекомендованої літератури та джерелами, що додатково знайшли самостійно. Передивитися конспект лекційного заняття.

3. Підготуватися до практичного заняття.

4. Відповісти на питання для самоконтролю:

Які основні напрями міжнародного культурного співробітництва вітчизняних бібліотек?

Як виявляється державна підтримка міжнародного співробітництва вітчизняних бібліотек?

У реалізації яких міжнародних проєктів брали/беруть участь бібліотеки України?

Яка роль громадських організацій у міжнародному співробітництві бібліотек?

Які основні напрями міжнародної підтримки України професійним співтовариством після 24 лютого 2022 року?

Рекомендована література: 24, 25, 51.

Електронні ресурси: 1–4, 5, 6, 8, 10, 11, 14.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 2

Модульний контроль № 2 передбачено у вигляді обов'язкової письмової роботи. Модульна робота може бути представлена як у формі текстового файлу, так і у вигляді презентації.

Модульна контрольна складається з чотирьох питань, які відповідають темам модуля. Питання для розкриття здобувач може обрати сам з переліку питань до семінарських або практичних занять і самостійної роботи.

При написанні модульної контрольної здобувач має користуватися всіма можливими каналами пошуку інформації та інформаційними матеріалами, що також буде характеризувати рівень сформованості його інформаційної культури та культури академічної доброчесності.

Критеріями оцінки модульної контрольної роботи є: повнота, правильність і обґрунтованість подачі матеріалу, коректна робота із джерелом (джерелами), чітке розуміння понять, вміння робити власні висновки й узагальнення.

МОДУЛЬ 3. БІБЛІОТЕКА ЯК СОЦІАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ

Тема 3.1. Вплив факторів зовнішнього оточення на розвиток бібліотеки

Анотація до лекції 3.1.

Основні зовнішні чинники (політичні, економічні, технологічні та соціальні) та їх характеристика. Світові тренди (глобалізація, цифровізація, інформатизація, роботизація, цілі сталого розвитку) та вітчизняні особливості зовнішніх чинників (військова агресія, вимушена міграція, реформування галузі та децентралізація), що впливають на діяльність бібліотек. Зміни в діяльності бібліотек під впливом певних зовнішніх чинників (можливості та загрози).

План

1. Основні зовнішні чинники (політичні, економічні, технологічні та соціальні) та їх характеристика.
2. Світові тренди розвитку (глобалізація, цифровізація, інформатизація, роботизація, цілі сталого розвитку тощо).
3. Вітчизняні особливості зовнішніх чинників (військова агресія, вимушена міграція населення, зміна ціннісних пріоритетів, реформування галузі та децентралізація), що впливають на діяльність бібліотек.
4. Зміни в діяльності бібліотек під впливом певних зовнішніх чинників (можливості та загрози).

Семінарське заняття 3.1.

Тема: Еволюція підходів до розгляду бібліотеки як соціального інституту

Мета: забезпечити осмислення студентами змін у розумінні сутності бібліотеки як соціального інституту на різних етапах історичного розвитку; розкрити її трансформацію від традиційного книгосховища до багатофункціонального культурно-освітнього, інформаційного та комунікативного центру.

Семінар спрямований на формування у студентів критичного ставлення до усталених уявлень про бібліотеку, здатності аналізувати її роль у соціальному контексті, порівнювати історичні моделі з сучасними концепціями.

У ході заняття студенти досліджують ідеологічну, культурну, інформаційну функції бібліотек, розглядають феномен ребрендингу, нові формати позиціонування бібліотеки (хаб, медіатека, центр громади), а також сучасні теорії й концепції, що визначають напрями розвитку бібліотек у XXI столітті.

План

1. Бібліотека як архітектурна споруда та книгосховище.
2. Бібліотека як ідеологічна, культурно-освітня й інформаційна установа.
3. Бібліотека як соціальний інститут (інформаційний, культурологічний).
4. Нові назви (ребрендинг) бібліотеки.

5. Сучасні концепції бібліотек.

Завдання для самостійної роботи до теми 3.1.

1. Здійснити пошук інформації з даної теми. Скласти власний список джерел.
2. Ознайомитись зі змістом рекомендованої літератури та джерелами, що додатково знайшли самостійно. Передивитися конспект лекційного заняття.
3. Відповісти на питання для самоконтролю:
Які основні зовнішні чинники впливають на діяльність бібліотек? Як і чому?
Які світові тренди змінили/змінюють підходи до бібліотеки та її діяльності?
Які вітчизняні особливості зовнішніх чинників, що впливають на діяльність бібліотек?
Які зовнішні чинники можна розглядати як «можливості» для бібліотек, а які – як «загрозу»?
Як відбувалась еволюція підходів до розгляду бібліотеки?
Яка сучасна концепція бібліотеки вам найбільш близька і чому?
Рекомендована література: 4, 6, 5, 14, 19, 36, 43.

Тема 3.2. Соціальні функції бібліотеки

Анотація до лекції 3.2.

Лекція розкриває сутність соціальних функцій бібліотеки як результату її взаємозв'язку з потребами суспільства. Розглядаються підходи до класифікації та визначення основних функцій бібліотеки, що виявляють різноманіття й водночас єдність у наукових уявленнях щодо її соціального призначення. У центрі уваги — характеристики ключових соціальних функцій: інформаційної, комунікативної, культурної, меморіальної, освітньої, виховної, соціалізуючої, соціокультурної, ідеологічної, рекреаційної та гедоністичної.

Також висвітлюється співвідношення соціальних функцій із технологічними – такими, як комплектування, зберігання, обробка документів, обслуговування користувачів, управління й науково-методичне забезпечення. Лекція акцентує увагу на тому, як бібліотека виконує ці функції в сучасному інформаційному суспільстві та як змінюється їхнє наповнення залежно від суспільних потреб.

Матеріал сприяє формуванню у студентів цілісного уявлення про роль бібліотеки як соціального інституту, що інтегрує знання, інформацію, культуру, освіту й комунікацію у життєвий простір громади.

План

1. Соціальні функції бібліотеки. Різноманітність і єдність уявлень про соціальні функції бібліотеки.
2. Співвідношення соціальних і технологічних функцій бібліотеки.
3. Інформаційна, кумулятивна, комунікативна, культурна,

меморіальна, освітня, виховна, виробнича, соціалізуюча, соціокультурна, ідеологічна, рекреаційна, гедоністична функції, їх характеристика.

4. Функції моделювання, комплектування, обліку, аналітико-синтетичної обробки, зберігання, доставки документних ресурсів, обслуговування користувачів, управління, координації та кооперації, науково-методична і дослідницька функції.

Семінарське заняття 3.2.

Тема: Соціальні функції та завдання бібліотеки

Мета: поглибити розуміння студентами взаємозв'язку між типом бібліотеки та пріоритетністю її соціальних функцій і завдань, а також розвинути навички порівняльного аналізу соціальних функцій бібліотек різних видів.

Заняття має на меті формування умінь досліджувати специфіку функціонування національних, публічних, академічних, шкільних, спеціальних та університетських бібліотек, розглядати їх завдання в контексті суспільних потреб і викликів. Особлива увага приділяється аналізу презентації соціальних функцій і завдань бібліотеки через офіційні інтернет-ресурси, що сприяє розвитку цифрової компетентності та професійної культури майбутніх бібліотекарів.

План

1. Взаємозв'язок виду бібліотеки та пріоритетності її соціальних функцій і завдань.

2. Особливості соціальних функцій і завдань бібліотек різних видів (порівняльний аналіз):

Національних і публічних бібліотек
публічних та академічних бібліотек
шкільних та спеціальних
університетських та...

3. Презентація соціальних функцій і завдань бібліотеки через її інтернет-ресурси.

Завдання для самостійної роботи до теми 3.2.

1. Здійснити пошук інформації з даної теми. Скласти власний список джерел.

2. Ознайомитись зі змістом рекомендованої літератури та джерелами, що додатково знайшли самостійно. Передивитися конспект лекційного заняття.

3. Підготуватися до практичного заняття.

4. Відповісти на питання для самоконтролю:

У чому виявляються соціальні функції бібліотеки?

Чи змінювалось уявлення про соціальні функції бібліотеки?

Охарактеризуйте основні соціальні функції бібліотеки.

Чи є різниця між «освітньою», «навчальною», «виховною» та «просвітницькою» функціями бібліотеки?

Які соціальні функції бібліотеки можна назвати «соціокультурними»?

Рекомендована література: 1-3, 5, 6, 14, 19, 21, 23, 30, 31, 48.

Тема 3.3. Бібліотека як система. Функції підсистем бібліотеки

Анотація до лекції 3.3

Лекція присвячена комплексному розгляду бібліотеки як системи, що складається з взаємопов'язаних підсистем, кожна з яких виконує специфічні функції. Розглядається поняття системного аналізу бібліотеки, а також еволюція наукових поглядів щодо її системної природи. Детально аналізується сутнісна системна модель бібліотеки, що охоплює основні структурні елементи: бібліотечний фонд, користувачів, персонал та матеріально-технічну базу та їхні внутрішні і зовнішні функції.

В лекції висвітлюються основні елементи функціонування бібліотеки, зокрема взаємодія між підсистемами, вплив зовнішнього середовища, інформаційні потреби користувачів, процес діяльності та його результати, а також зворотний зв'язок. Особлива увага приділяється організаційній структурі бібліотеки, її сутності, різновидам та вимогам до неї, а також функціонально-технологічним процесам комплектування фондів, організації обслуговування читачів і бібліографічної діяльності.

Лекція спрямована на формування у студентів системного мислення щодо організації бібліотечної діяльності, розуміння складної взаємодії елементів бібліотечної системи і їх ролі в досягненні ефективності роботи бібліотеки.

План

1. Поняття системного аналізу бібліотеки. Еволюція поглядів бібліотекознавців щодо бібліотеки як системи.
2. Сутнісна системна модель бібліотеки.
3. Структурна характеристика бібліотеки: основні елементи та підсистеми, їх внутрішні і зовнішні функції.
4. Функціональна характеристика бібліотеки. Основні елементи функціонування бібліотеки.
5. Організаційна структура бібліотеки.

Семінарське заняття 3.3

Тема 3.3. Функції підсистем бібліотеки

Мета: поглибити розуміння студентами ролі та функцій основних підсистем бібліотеки: бібліотечного фонду, бібліотекаря, матеріально-технічної бази та користувача (абонента), а також сформулювати уявлення про моделі цих підсистем та їхню взаємодію в межах цілісної системи.

Заняття спрямоване на розвиток аналітичних навичок у визначенні специфічних завдань і функціональних обов'язків кожної підсистеми, розкриття їх значення для ефективного функціонування бібліотеки. Особлива увага приділяється моделюванню основних характеристик підсистем, що дозволяє студентам краще усвідомити механізми організації бібліотечної роботи та взаємозв'язки між елементами системи.

План

1. Функції підсистем *бібліотечний фонд* і *модель бібліотечного фонду*.
2. Функції підсистеми *бібліотекар* і *модель бібліотекаря*.
3. Функції підсистеми *матеріально-технічна база*, *модель матеріально-технічної бази*.
4. Функції підсистем *абонент* і *модель абонента (користувача)*.
5. Взаємодія підсистем бібліотеки.

Практичне заняття 3.3

Тема: Організаційна структура бібліотеки

Мета: шляхом аналізу інтернет-ресурсів (офіційних сайтів) різних бібліотек України сформуванню уявлення про типову організаційну структуру сучасної бібліотеки та її можливі варіації. Визначити фактори, що впливають на формування організаційної структури, а також особливості її функціонування.

Практичні завдання

1. Визначити, які бібліотеки мають різний статус і теоретично можуть мати різну організаційну структуру.
2. Скласти приблизний список бібліотек, сайти яких ви плануєте проаналізувати (можна обирати за такою логікою: 1) Національна бібліотека України; 2) ОУНБ; 3) наукова бібліотека ЗВО; 4) шкільна бібліотека; 5) публічна бібліотека міста, селища тощо).
3. Здійснити пошук і зробити аналіз організаційних структур бібліотек.
4. Результати представити в обраній вами формі (презентація зі скрінами з сайту бібліотеки та коментарями, зведена-порівняльна таблиця, текстовий файл-повідь).
5. Презентувати результати, проаналізувати результати роботи ваших одногрупників.

Завдання для самостійної роботи до теми 3.3.

1. Здійснити пошук інформації з даної теми. Скласти власний список джерел.
2. Ознайомитись зі змістом рекомендованої літератури та джерелами, що додатково знайшли самостійно. Передивитися конспект лекційного заняття.
3. Підготуватися до семінарського та практичного заняття.
4. Відповісти на питання для самоконтролю:
 - Охарактеризуйте сутнісну системну модель бібліотеки.
 - Назвіть основні характеристики бібліотеки як системи.
 - Охарактеризуйте підсистему *бібліотечний фонд*.
 - Охарактеризуйте підсистему *контингент користувачів*.
 - Охарактеризуйте підсистему *персонал бібліотеки*.
 - Охарактеризуйте підсистему *матеріально-технічна база*.
 - Проаналізуйте взаємозв'язок між підсистемами системи бібліотека.

Рекомендована література: 1-3 9, 29, 35, 39, 48.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 3

Модульний контроль № 3 передбачено у вигляді обов'язкової письмової роботи.

Модульна контрольна складається з трьох питань, які відповідають темам модуля. Питання для розкриття здобувач може обрати сам з переліку питань до семінарських або практичних занять та самостійної роботи.

При написанні модульної контрольної здобувач має користуватися всіма можливими каналами пошуку інформації та інформаційними матеріалами, що також буде характеризувати рівень сформованості його інформаційної культури та культури академічної доброчесності.

Критеріями оцінки модульної контрольної роботи є: повнота, правильність і обґрунтованість подачі матеріалу, коректна робота із джерелом (джерелами), чітке розуміння понять, вміння робити власні висновки й узагальнення.

МОДУЛЬ 4. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ БІБЛІОТЕК

Тема 4.1. Стратегія розвитку бібліотечної справи України

Анотація до лекції теми 4.1.

Лекція присвячена аналізу сучасного стану бібліотечної справи в Україні, визначенню ключових проблем, які потребують системного вирішення через реалізацію державної Стратегії розвитку галузі. Розглядаються основні напрямки вдосконалення бібліотечної мережі, підготовки фахівців, розвитку бібліотекознавчої науки та посилення міжнародного співробітництва. Акцентується увага на пріоритетах діяльності бібліотек, спрямованих на забезпечення сталого розвитку країни до 2030 року, з урахуванням сучасних викликів.

Особливий розділ лекції присвячено ролі бібліотек України в умовах воєнного стану, починаючи з 2014 року, і їх внеску у збереження культурної спадщини, інформаційну підтримку населення та інтеграцію у європейський бібліотечний простір. Лекція сприяє формуванню у студентів розуміння стратегічних засад розвитку бібліотечної галузі та ролі бібліотек у суспільстві в умовах викликів і змін.

План

1. Сучасний стан бібліотечної справи в Україні (бібліотечні мережі, підготовка бібліотечних кадрів, бібліотекознавча наука, міжнародне співробітництво).
2. Пріоритети діяльності бібліотек задля забезпечення сталого розвитку України.
3. Основні стратегічні напрями розвитку бібліотечної справи України та їх характеристика.
4. Бібліотеки України в умовах воєнного стану.

Завдання для самостійної роботи до теми 4.1.

1. Здійснити пошук інформації з даної теми. Скласти власний список джерел.
2. Ознайомитися з Матеріалами щодо стратегії розвитку бібліотечної справи в Україні до 2025 року «Якісні зміни бібліотек задля забезпечення сталого розвитку України».
3. Визначити, що змінилося з часу її прийняття, по кожному зі стратегічних напрямів (що було передбачено, що ні). Дати оцінку.
4. Відповісти на питання для самоконтролю:
Як ви можете охарактеризувати сучасний стан бібліотечної справи в Україні?
Які нові нормативні документи, що впливають на розвиток бібліотечної справи в Україні, прийняті за останні роки?
Як працюють бібліотеки України в умовах воєнного стану?
Рекомендована література: 3, 4, 6, 7, 10, 21, 23, 32, 35, 36, 42.
Електронні ресурси: 7, 9, 10, 11.

Тема 4.2. Бібліотечна інноватика

Анотація до лекції 4.2.

Тема: Інноватика як теорія змін

Лекція розглядає інноватику як наукову дисципліну, що вивчає процеси виникнення, розвитку та впровадження інновацій. Окреслюються базові поняття, ключові терміни та основні положення інноватики, а також детально розглядається життєвий цикл інновації - від ідеї до її комерціалізації чи широкого застосування. Аналізуються причини появи інновацій, їх класифікація за сферою застосування, а також структура та особливості ринку інновацій.

Особлива увага приділяється інноваційній політиці в контексті стратегічного управління бібліотекою: сутності стратегічного планування, його функціям і перевагам для бібліотечної сфери. Розглядаються методи впровадження нововведень, а також психологічні аспекти управління змінами, які допомагають подолати опір та сприяють успішній адаптації колективу до інноваційних процесів.

Лекція спрямована на формування у студентів комплексного розуміння ролі інновацій у трансформації бібліотек та розвитку їхньої діяльності.

План

1. Інноватика як теорія змін. Причини виникнення інновацій.
2. Життєвий цикл інновації.
3. Ринок інновацій. Види інновацій за сферою застосування.
4. Інноваційна політика в стратегічному управлінні бібліотекою.
5. Психологічна складова управління нововведеннями в бібліотеці.

Семінарське заняття 4.2. ***Тема: Бібліотечні інновації***

Мета: сформувати у студентів цілісне уявлення про джерела, чинники, види та особливості інноваційної діяльності в бібліотеках, а також розвинути навички аналізу та оцінювання інновацій у практиці бібліотечної роботи.

Під час заняття студенти мають визначити основні зовнішні й внутрішні джерела нововведень, проаналізувати чинники, що стимулюють або стримують впровадження інновацій у бібліотечну сферу. Особливу увагу буде приділено класифікації бібліотечних інновацій (організаційних, інформаційно-технологічних, сервісних, комунікаційних, управлінських тощо) та аналізу прикладів інноваційної діяльності сучасних бібліотек.

Семінар спрямований на розвиток здатності студентів критично оцінювати інноваційні процеси в бібліотечному середовищі, бачити перспективи їх розвитку та вплив на користувача, бібліотекаря й суспільство загалом.

План

1. Основні джерела нововведень у бібліотеці.
2. Зовнішні та внутрішні чинники, що впливають на впровадження бібліотечних інновацій.
3. Види бібліотечних інновацій.
4. Інноваційна діяльність бібліотеки.

Практичне заняття 4.2.

Тема: Бібліотечні інновації (практичний досвід бібліотек України)

Мета: сформувати вміння і навички виявляти та аналізувати інноваційну діяльність бібліотек різних типів шляхом дослідження їхніх вебресурсів; закріпити теоретичні знання з бібліотечної інноватики; навчитися проводити SWOT-аналіз як інструмент оцінювання внутрішніх і зовнішніх чинників діяльності бібліотеки для подальшого стратегічного планування.

Практичні завдання

1. Обрати 2–3 бібліотеки (бажано різних видів) для аналізу їх сайтів щодо інноваційної діяльності та впровадження бібліотечних інновацій.
2. Здійснити пошук і зробити аналіз інноваційної діяльності обраних бібліотек. У разі потреби зробити додатковий пошук інших бібліотек.
3. Результати аналізу представити в довільній формі (презентація або текстовий файл). Вказати назву бібліотеки, її вид, електронну адресу сайту, наявність інформації щодо місії бібліотеки, її стратегії розвитку, інноваційної діяльності, інноваційних продуктів та послуг тощо.
4. Використовуючи методику SWOT-аналізу, зробити структуровану візуалізацію сучасного стану однієї з проаналізованих бібліотек.

5. Презентувати результати роботи. Спільно з одногрупниками, спираючись на зроблений SWOT-аналіз, визначити основні напрями Стратегії розвитку даної бібліотеки.

Завдання для самостійної роботи до теми 4.2.

1. Здійснити пошук інформації з даної теми. Скласти власний список джерел.
2. Ознайомитись зі змістом рекомендованої літератури та джерелами, що додатково знайшли самостійно. Передивитися конспект лекційного заняття.
3. Підготуватися до семінарського та практичного заняття.
4. Відповісти на питання для самоконтролю:
Що таке «інноватика»?
Які причини виникнення інновацій?
Які основні стадії життєвого циклу інновації?
Які існують психологічні бар'єри до впровадження інновацій та як їх усувати?
Охарактеризуйте основні джерела нововведень у бібліотеці.
Які зовнішні та внутрішні чинники впливають на впровадження бібліотечних інновацій?
Охарактеризуйте основні бібліотечні інновації.
Яка методика SWOT-аналізу? Його мета?
Рекомендована література: 6, 8, 11, 15, 17, 19, 26, 32, 33, 46, 48, 50.
Електронні ресурси: 1-3, 9, 10, 12, 14.

Тема 4.3. Ініціативна та господарська діяльність сучасних бібліотек

Анотація до лекції теми 4.3

Тема: Ініціативна діяльність як важлива складова сучасної моделі господарювання в бібліотечно-інформаційній сфері

Лекція присвячена розкриттю сутності ініціативної та господарської діяльності сучасних бібліотек як чинника їхньої фінансової стабільності та соціальної активності. Розглядаються можливості бібліотек у межах чинної нормативно-правової бази щодо здійснення позабюджетної та ініціативної діяльності. Особлива увага приділяється пошуку й реалізації альтернативних джерел фінансування — таких як гранти, меценатство, спонсорство, благодійництво, платні послуги.

Також аналізується роль адвокації як механізму впливу на суспільну та політичну підтримку бібліотек, а також соціального партнерства з громадськими організаціями, освітніми закладами, органами влади, бізнесом. Лекція сприяє формуванню у студентів розуміння сучасної бібліотеки як активного гравця у сфері культурного підприємництва та соціального розвитку громади.

План

1. Ініціативна діяльність у бібліотечно-інформаційній сфері.

2. Нормативно-правова база господарської діяльності бібліотек.
3. Шляхи позабюджетних надходжень до бібліотеки.
4. Адвокаційна діяльність бібліотек.
5. Соціальне партнерство.

Семінарське заняття 4.3.

Тема: Фандрейзингова діяльність бібліотек

Мета: сформувати у студентів цілісне уявлення про фандрейзинг як одну з ключових форм ініціативної та господарської діяльності бібліотеки, ознайомити з основними складовими процесу залучення позабюджетних ресурсів, а також розвинути практичні навички аналізу фандрейзингових стратегій та інструментів.

Семінар спрямований на: усвідомлення сутності фандрейзингу як інструменту підтримки розвитку бібліотек; вивчення прикладів успішного фандрейзингу в бібліотечній практиці; оволодіння базовими принципами побудови ефективної фандрейзингової кампанії; ознайомлення з фандрейзинговими платформами, актуальними для бібліотек в Україні та за кордоном.

Семінар передбачає активну участь студентів у групових обговореннях, виконання аналітичних завдань і моделювання фандрейзингових ініціатив для бібліотек різних типів.

План

1. Фандрейзинг як елемент ініціативної діяльності бібліотеки. Сутність фандрейзингу.
2. Основні складові фандрейзингової діяльності.
3. Фандрайзери та фандрейзингові платформи.
4. Правила успішної фандрейзингової діяльності.

Практичне заняття 4.3.

Тема: Проєктна діяльність бібліотек

Мета: на основі аналізу реального практичного досвіду українських бібліотек сформувати уявлення про сутність проєктної діяльності як однієї з форм ініціативної та господарської активності бібліотеки. Закріпити розуміння ключових етапів проєктування та відпрацювати навички формулювання мети, завдань, визначення цільової аудиторії, ресурсного забезпечення, термінів реалізації та критеріїв оцінки результатів.

Практичні завдання

1. Знайти в мережі Інтернет конкретні приклади проєктної діяльності бібліотеки (на офіційних сайтах бібліотек, у новинах, соціальних мережах, звітах тощо).
2. Зробити презентацію одного з проєктів, що вже був реалізований, визначивши та описавши його складові (обґрунтування необхідності, спрямованість, тривалість, цільова аудиторія, мета, завдання, ресурси, оцінка).

3. Проаналізувати: власну діяльність з пошуку інформації (як здійснювалась, які проблеми виникали і чому); знайдений контент (від місця розміщення до повноти інформації з усіх структурних компонентів проєкту).

4. Презентувати результати роботи, обговорити їх.

Завдання для самостійної роботи до теми 4.3.

1. Здійснити пошук інформації з даної теми. Скласти власний список джерел.

2. Ознайомитись зі змістом рекомендованої літератури та джерелами, що додатково знайшли самостійно. Передивитися конспект лекційного заняття.

3. Підготуватися до семінарського та практичного заняття.

4. Відповісти на питання для самоконтролю:

Що розуміється під поняттям «ініціативна діяльність бібліотек»?

Які основні джерела додаткового фінансування бібліотек?

Чому адвокаційну діяльність бібліотеки можна розглядати як складову її ініціативної діяльності?

Які основні напрями соціального партнерства бібліотек?

Які основні види проєктної діяльності бібліотек?

Охарактеризуйте структурні компоненти проєктної діяльності.

У чому різниця між проєктом та грантом?

Рекомендована література: 4, 6, 26, 38, 45.

Електронні ресурси: 3, 5, 7, 10, 12.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 4

Модульний контроль № 4 передбачено у вигляді обов'язкової письмової роботи. Модульна робота може бути представлена як у формі текстового файлу, так і у вигляді презентації.

Модульна контрольна складається з 3 питань, які відповідають темам модулю. Питання для розкриття здобувач може обрати сам з переліку питань до семінарських або практичних занять і самостійної роботи.

При написанні модульної контрольної здобувач має користуватися усіма можливими каналами пошуку інформації та інформаційними матеріалами, що також буде характеризувати рівень сформованості його інформаційної культури та культури академічної доброчесності.

Критеріями оцінки модульної контрольної роботи є: повнота, правильність і обґрунтованість подачі матеріалу, коректна робота із джерелом (джерелами), чітке розуміння понять, вміння робити власні висновки й узагальнення.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ:

(розподіл балів за видами робіт)

№ з / п	Назви виду роботи, способи набуття знань	Бали за 1 заняття	Бали за всі заняття (максимальні)	Бали за всі заняття (максимальні)	Бали за всі заняття (максимальні)	Бали за всі заняття (максимальні)
			1 модуль	2 модуль	3 модуль	4 модуль
1	Відвідування лекцій та участь в аудиторній роботі	1	1x3=3	1x3=3	1x3=3	1x3=3
2	Участь у семінарських заняттях	2	2x3=6	2x4=8	2x3=6	2x2=4
3	Практичні заняття	2	2x1=2	-	2x1=2	2x2=4
4	Самостійна робота	1	1x7=7	1x7=7	1x7=7	1x7=7
5	Модульна контрольна робота	5	5x1=5	5x1=5	5x1=5	5x1=5
	Усього за модуль		23	23	23	23
	Екзамен		8			
	Разом з дисципліни		23+ 23+ 23+ 23+8=100 балів			

ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. «Бібліотекознавство» як навчальна дисципліна: зміст, мета, завдання.
2. Місце навчальної дисципліни «Бібліотекознавство» у підготовці здобувачів вищої освіти зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа». Міждисциплінарні зв'язки.
3. «Бібліотекознавство» як наука.
4. Основні етапи розвитку бібліотекознавчої думки.
5. Основні етапи розвитку вітчизняного бібліотекознавства.
6. Понятійно-категоріальний апарат бібліотекознавства.
7. Структура бібліотекознавства.
8. Порівняльне (компаративне) бібліотекознавство як самостійна дисципліна бібліотекознавчого знання.
9. Загальне бібліотекознавство.
10. Спеціальне бібліотекознавство.
11. Бібліотекознавство як інформаційна наука.
12. Бібліотекознавство як соціальна наука.
13. Бібліотекознавство в системі наукового знання.
14. Методологія наукових досліджень та її основні принципи.
15. Загальнонаукові підходи в бібліотекознавчих дослідженнях.
16. Загальнонаукові методи дослідження.
17. Спеціальні бібліотекознавчі методи дослідження.
18. Центри бібліотекознавчих досліджень в Україні, їх характеристика.
19. Інституціональна мережа бібліотечної науки в Україні.
20. Напрями вітчизняних бібліотекознавчих досліджень на сучасному етапі.
21. Взаємозв'язок бібліотекознавчої теорії та практики бібліотечної діяльності.
22. Роль бібліотекознавчої періодики в розвитку наукової думки.
23. Загальна характеристика бібліотечної справи. Бібліотечні мережі та бібліотечні системи.
24. Основи організації та функціонування бібліотечної системи України.
25. Види бібліотек відповідно до Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу».
26. Національні та державні бібліотеки України.
27. Мережі бібліотек.
28. Проблеми загальної класифікації та типологізації бібліотек.
29. Підходи до поділу бібліотек.
30. Поділ бібліотек за складом книжкового фонду; за характером читацьких запитів; за читацьким призначенням; за формами власності.
31. Типологічні риси національних, універсальних і спеціальних бібліотек.
32. Розвиток бібліотек і бібліотечної справи зарубіжних країн у ХХ ст.
33. Зміни в діяльності бібліотек, пов'язані з інформатизацією суспільства.
34. Основні тенденції розвитку бібліотечної справи зарубіжних країн на початку ХХІ ст.
35. Підходи до бібліотечної освіти (підготовки та сертифікації/атестації)

- бібліотечних працівників у країнах Європи та США.
36. Діяльність професійних бібліотечних асоціацій.
 37. Українські бібліотеки та міжнародне культурне співробітництво.
 38. Основні напрями та форми міжнародного співробітництва публічних бібліотек України.
 39. Культурна політика України як основа державної підтримки міжнародного співробітництва бібліотек.
 40. Участь публічних бібліотек України в реалізації міжнародних проєктів.
 41. Роль громадських організацій в активізації міжнародного співробітництва публічних бібліотек.
 42. Міжнародна підтримка України професійним співтовариством після 24 лютого 2022 року.
 43. Основні зовнішні чинники, що впливають на діяльність бібліотек.
 44. Зміни в діяльності бібліотек під впливом певних зовнішніх чинників (можливості та загрози).
 45. Еволюція підходів до розгляду бібліотеки.
 46. Сучасні концепції бібліотек.
 47. Соціальні функції бібліотеки.
 48. Співвідношення соціальних і технологічних функцій бібліотеки.
 49. Поняття системного аналізу бібліотеки. Еволюція поглядів бібліотекознавців щодо бібліотеки як системи.
 50. Сутнісна системна модель бібліотеки.
 51. Структурна характеристика бібліотеки: основні елементи та підсистеми, їх внутрішні і зовнішні функції.
 52. Функціональна характеристика бібліотеки. Основні елементи функціонування бібліотеки.
 53. Функції підсистем бібліотечний фонд і модель бібліотечного фонду.
 54. Функції підсистеми бібліотекар і модель бібліотекаря.
 55. Функції підсистеми матеріально-технічна база, модель матеріально-технічної бази.
 56. Функції підсистем абонент і модель абонента (користувача).
 57. Взаємодія підсистем бібліотеки.
 58. Організаційна структура бібліотеки.
 59. Сучасний стан бібліотечної справи в Україні та проблеми, на розв'язання яких спрямована Стратегія «Якісні зміни бібліотек задля забезпечення сталого розвитку України».
 60. Бібліотеки України в умовах воєнного стану.
 61. Інноватика як теорія змін. Причини виникнення інновацій.
 62. Життєвий цикл інновації.
 63. Інноваційна політика в стратегічному управлінні бібліотекою.
 64. Психологічна складова управління нововведеннями в бібліотеці.
 65. Основні джерела нововведень у бібліотеці.
 66. Зовнішні та внутрішні чинники, що впливають на впровадження бібліотечних інновацій.
 67. Види бібліотечних інновацій.

68. Ініціативна діяльність бібліотеки.
69. Основні джерела додаткового фінансування бібліотек.
70. Фандрейзингова діяльність бібліотек.
71. Адвокаційна діяльність бібліотеки.
72. Основні напрями соціального партнерства бібліотек.
73. Основні види проєктної діяльності бібліотек.
74. Структурні компоненти проєкту.
75. Бібліотечні гранти.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧА

Відповідь здобувача оцінюється на:

□ **Оцінку А (90-100)** – якщо повно та глибоко, розгорнуто, правильно та обґрунтовано викладено матеріал:

- здобувач виявляє глибокі знання усієї програми навчальної дисципліни;
- відображає чітко знання термінів, правильно формулює відповідь, робить власні висновки та узагальнення;
- застосовує теоретичні знання на практиці, робить власні висновки та узагальнення;
- розуміє можливості інформаційно-комунікаційних технологій на рівню, необхідному для вирішення практичних завдань, що постають при виконанні професійних обов'язків.

□ **Оцінку В (82-89)** – якщо правильно та обґрунтовано викладено матеріал:

- здобувач виявляє знання усієї програми навчальної дисципліни;
- відображає чітко знання термінів, правильно формулює відповідь, робить певні узагальнення;
- але відповідь не містить усіх необхідних відомостей про предмет питання ;
- наявні незначні неточності у виконанні практичних завдань.

□ **Оцінку С (74-81)** – якщо правильно викладено матеріал:

- відображає знання термінів, логічно формулює відповідь, але наявні незначні недоліки у розкритті змісту понять, категорій, закономірностей, нечіткі їхні характеристики;
- наявні неточності у виконанні практичних завдань.

□ **Оцінку D (64-73)** – якщо відповідь здобувача є поверхневою, недостатньо аргументованою:

- є неповною, не містить усіх необхідних відомостей про предмет питання ;
- є не зовсім правильною: наявні недоліки у розкритті змісту понять, категорій, закономірностей, нечіткі їх характеристики;

- свідчить про наявність прогалин у знаннях, зокрема не засвідчує повною мірою знання основних понять, концепцій, категорій;
- не містить посилань на літературу;
- викладена з порушенням логіки подання матеріалу.
- містить багато граматичних, грубих стилістичних помилок та виправлень;

□ **Оцінку E (60-63)** – якщо відповідь здобувача є поверхневою:

- свідчить про наявність прогалин у знаннях, зокрема не засвідчує повною мірою знання основних понять, концепцій, категорій;
- викладена з порушенням логіки подання матеріалу.

□ **Оцінку FX (35-59)** – якщо здобувач не відповів на поставлене питання або відповідь є неправильною:

- не розкриває сутності питання, або ж допущено грубі змістовні помилки, які свідчать про відсутність відповідних знань у здобувача чи їх безсистемність та поверховість;
- не знає основних положень навчальної дисципліни та принципів аналізу ситуацій; не вміє сформулювати власну думку та викласти її.

□ **Оцінку F (1-34)** – якщо здобувач не відвідував заняття, не відпрацював їх, не проявляв бажання пізнавати навчальну дисципліну.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	Відмінно
82–89	B	Добре
74–81	C	
64–73	D	Задовільно
60–63	E	
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бачинська Н. А., Салата Г. В. Бібліотекознавство : довідник для вищих навчальних закладів, спеціальність: 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа». Київ : Медінформ, 2016. 228 с.
2. Бібліотекознавство. Теорія, історія, організація діяльності бібліотек : підручник / В. О. Ільганаєва, Г. Д. Ковальчук, Т. П. Самійленко та ін. Харків : Основа, 1993 . 193 с.
3. Бібліотекознавство: методичні рекомендації до семінарських занять і самостійної роботи для здобувачів освітнього ступеня «Бакалавр» спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» / розроб. Я. О. Хіміч. Київ : НАКККіМ, 2020. 40 с. URL:
4. Воскобойнікова-Гузєва О. В. Стратегії розвитку бібліотечно-інформаційної сфери України : генезис, концепції, модернізація : монографія ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ : Академперіодика, 2014. 362 с.
5. Про бібліотеки і бібліотечну справу. Закон України Документ 32/95-ВР, чинний, поточна редакція від 01.01.2022 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32/95-%D0%B2%D1%80#Text>
6. Хіміч Я. О. Інноваційні зміни в бібліотеці на основі проєктного, кадрового менеджменту та ініціативної діяльності бібліотек : посіб. для бібліот. за прогр. підвищ. кваліф. ; УБА, НАКККіМ, Центр безперервн. інф.-бібл. освіти та ін. Київ : Саміт-Книга, 2012. 88 с. URL: https://pdf.usaid.gov/pdf_docs/PA00JGZP.pdf

Допоміжна

7. Биркович Т. І., Вільчинська І. Ю. Інформаційно-комунікативна діяльність бібліотек України в умовах війни. Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. 2023. № 4. С. 42–48. <https://journals.uran.ua/bdi/article/view/293970>
8. Бруй О. Стратегія розвитку як основа управління бібліотекою *Книжкова палата України*. 2018. № 3. С. 36–40. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkr_2018_3_10
9. Варенко В. М. Моделювання діяльності бібліотек: аналітичні інструменти. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2023. № 4. С. 49–55 <https://journals.uran.ua/bdi/issue/view/17434>
10. Вилегжаніна Т. Бібліотеки і бібліотекарі в процесі змін *Бібліотечна планета*. 2017. № 4. С. 4–5.
11. Вилегжаніна Т. Інновації в новій парадигмі діяльності бібліотек *Бібліотечний вісник*. 2017. № 1. С. 4–5.
12. Воскобойнікова-Гузєва О. Методологія бібліотекознавчих досліджень: новітні підходи *Наук. пр. Нац. біб-ки України ім. В. І. Вернадського*. 2015. Вип. 42. С. 7–20. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nprnbuimviv_2015_42_3
13. Воскобойнікова-Гузєва, О. В. Розвиток методології бібліотекознавчих досліджень: традиції та новації *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2017. № 3. С. 26–31. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bdi_2017_3_6

14. Гранчак Т. Ю. Сучасні підходи до вивчення бібліотеки як соціального інституту *Бібліотечний вісник*, 2012. № 5 (211). С. 20–26.
15. Добровольська В. В., Чередник Л. А. Інноваційна діяльність бібліотек в умовах цифрового суспільства. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2023. № 1. С. 5–11. <https://journals.uran.ua/bdi/article/view/276758>
16. Дубровіна Л. А., Онищенко О. С. Бібліотечна справа в Україні в ХХ столітті НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2009. 535 с.
17. Інновації як стратегія і умова розвитку бібліотек : консультація / Нац. б-ка України для дітей ; авт.-уклад. Н. І. Безручко. Київ, 2014. 24 с.
18. Кобелев О. М. Методологія сучасного бібліотекознавства: стан та напрями розвитку *Вісник Харківської державної академії культури*. Харків, 2017. Вип. 50. С. 88–100. (Серія : Соціальні комунікації).
19. Кузьменко О. І., Загуменна В. В. Трансформація та розширення функцій бібліотек у сучасному цифровому просторі. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2021. № 3. С. 38–44 <https://journals.uran.ua/bdi/article/view/244715>
20. Кунанець Н. Е. Соціокомунікаційний підхід у бібліотекознавстві: інновація чи відновлення традицій *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2014. № 3. С. 11–18. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bdi_2014_3_4
21. Маніфест Української бібліотечної асоціації «Бібліотеки в умовах кризи» *Бібліотечний форум: історія, теорія, практика*. 2015. № 1 (1). С. 48–50.
22. Мар'їна О. Регіональні бібліотечні системи України: сучасний стан та перспективи розвитку *Вісник Харківської державної академії культури*, 2009, № 24, С. 156–164. URL: <http://eprints.rclis.org/23343/>
23. Матеріали до стратегії розвитку бібліотечної справи в Україні до 2025 року «Якісні зміни бібліотек задля забезпечення сталого розвитку України» / Укр. бібліот. асоц. Київ : УБА, 2015. 57 с. URL: https://ula.org.ua/images/uba_document/vudanna/Strategy_Print5_black_text.pdf
24. Медведєва В., Шендрик О. Міжнародне співробітництво публічних бібліотек України : монографія. Київ : Ліра-К, 2020. 248 с. URL: <http://lira-k.com.ua/preview/12705.pdf>
25. Міжнародна діяльність бібліотек як складова європейського вибору держави : матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (Одеса, 22–23 вересня 2016 р.) / М-во культури України, Одес. нац. наук. б-ка ; упоряд. С. Г. Сердюк ; відп. ред. Л. В. Арюпіна. Одеса, 2017. 71 с. URL: http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/20851/1/Prokopenko_L_MDBSEVD_IJ.pdf
26. Мудроха В. Інноваційний розвиток бібліотек: проектні рішення та грантові програми. *Вісник Книжкової палати*. 2024. № 5. С. 18–24. <http://visnyk.ukrbook.net/article/view/307133>
27. Новальська Т. В. Теоретична база бібліотекознавства в історичному аспекті *Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського*. Київ, 2005. Вип. 14. С. 291–301.

28. Організація діяльності бібліотек : навч. посіб. / В. О. Ільганасва, М. С. Слободяник. Харків : ХДАК, 1998. 84 с.
29. Палеха Ю. І., Іванова І. О., Черепуха Л. О. Бібліотечне фондознавство : навч. посіб. / за заг. ред. Ю. І. Палехи. Київ : Ліра-К, 2019. 276 с.
30. Пашкова В. Бібліотеки і реалізація Порядку денного ООН до 2030 р. *Бібліотечна планета*. 2017. № 1. С. 6–10.
31. Публічні бібліотеки як місце доступу громадян до інформаційних технологій та інтернету : матер. дослідж. / уклад.: В. С. Пашкова, І. О. Шевченко, Я. О. Хіміч ; УБА. Київ : Міленіум, 2008. 122 с.
32. Пугач Л. Ю. Перспективи інноваційних змін у бібліотечній діяльності: погляди вітчизняних вчених. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2022. № 2. С. 14–20. <https://journals.uran.ua/bdi/article/view/263800>
33. Ржеуський А. В., Кунанець Н. Е. SWOT-аналіз дистанційного бібліотечно-інформаційного обслуговування бібліотек закладів вищої освіти України. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2023. № 2. С. 11–24 <https://journals.uran.ua/bdi/issue/view/16932>
34. Розколупа Н. Публічна бібліотека в структурі центру культури і дозвілля *Бібліотечна планета*. 2017. № 2. С. 6–86.
35. Салата Г. В. Стратегії розвитку бібліотечної справи в Україні. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2022. № 1. С. 7–13. <https://journals.uran.ua/bdi/issue/view/15420>
36. Сахарова М. П., Хіміч Я. О. Розробка та актуалізація комунікаційної політики бібліотеки в умовах воєнного стану: кризові комунікації. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2022. № 2. С. 65–74. URL: https://elib.nakkim.edu.ua/bitstream/handle/123456789/4419/Bibliotekoznavstvo_2022_DOI-65-74.pdf?sequence=1
37. Сєдих В. В. Історія бібліотечної справи в Україні : навч. посіб. / наук. ред. Н. М. Кушнарєнко. Харків : ХДАК, 2013. 212 с.
38. Сисова Ю. В. Бібліотечний фандрайзинг під час війни: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2022. № 4. С. 30–34 <https://journals.uran.ua/bdi/article/view/269786>
39. Слободяник М. С. Базова модель бібліотеки як соціально-комунікаційної інституції *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2009. № 4. С. 5–6.
40. Слободяник М. С., Політова О. А. Українське бібліотекознавство на зламі століть / М-во культури і туризму України, Держ. закл. «Нац. парлам. б-ка України» ; відп. за вип. Т. І. Вилегжаніна // Українське бібліотекознавство (1991–2008) : наук.-доп. бібліогр. покажч. Київ, 2010. С. 5–20.
41. Солоїденко Г. І. Українська бібліотечна термінологія: становлення та основні етапи розвитку : монографія / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І Вернадського. Київ, 2010. 204 с.

42. Стратегія розвитку бібліотечної справи в Україні до 2025 року «Якісні зміни бібліотек задля забезпечення сталого розвитку України» Схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 219-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/219-2016-%D1%80#Text>

43. Туровська Л. Місія й візія сучасних бібліотек в епоху посткнижкової культури (між Гутенбергом та Інтернетом) *Бібліотечний форум: історія, теорія і практика*. 2016. № 1 (3). С. 10–15. https://libraryforum.info/number_of_journal/2

44. Українське бібліотекознавство (1991–2008) : наук.-доп. бібліогр. показч. / Нац. парлам. б-ка України ; уклад. : М. С. Слободяник, О. А. Політова. Київ : Нац. парлам. б-ка України, 2010. Київ: НБУ імені Ярослава Мудрого, 2016). URL: <https://elib.nlu.org.ua/object.html?id=7184>

45. Фандрейзинг : навч. посіб. для посадових осіб місцевого самоврядування / уклад. : О. Кобзарев / Асоціація міст України. Київ : Тов-во «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. 84 с. URL <https://www.auc.org.ua/sites/default/files/library/4fundbwweb1.pdf>

46. Хімич Я. О. Креативне мислення та інноваційна діяльність бібліотек IX Міжнар. наук.-практ. конф. «Сучасна інформаційно-бібліотечна освіта: орієнтири спів творення»: Збірн. мат. / Укр. бібл. Асоц. Електрон. вид. Київ: УБА, 2019. С. 53–55. URL: https://ula.org.ua/images/uba_document/publications/Zbirnyk_ULASlavske_2019.pdf

47. Черняк І. В. Трансформація мережі публічних бібліотек під впливом децентралізації. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2022. № 2. С. 31–38. <https://journals.uran.ua/bdi/article/view/263828>

48. Чотири простори бібліотеки: модель діяльності: практичний посібник / автори-укладачі: О. Бояринова, О. Бруй, Л. Лугова, Я. Сошинська, І Шевченко ; Українська бібліотечна асоціація. Київ : ВГО Українська бібліотечна асоціація, 2020. 104 с. <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/38843>

49. Швецова-Водка Г. М. Бібліотекознавство в системі наукокомунікологічного циклу: термінологічний аспект : матер. Міжнар. наук. конф. «Бібліотека. Наука. комунікація: актуальні тенденції у цифрову епоху». НБУВ, 2019 URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2019_5_3

50. Шемаєва Г. Коеволюційні стратегії розвитку бібліотек *Бібліотечний вісник*. 2017. № 5. С. 14–19.

51. Шендрик О. О. Науково-теоретичні підходи щодо міжнародного співробітництва публічних бібліотек України: бібліотекознавчий аспект *Вісник Книжкової палати*. 2018. № 8. С. 19–22. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkr_2018_8_6

52. Шлепакова Т. Місце бібліотек у сучасному світі *Бібліотечна планета*. 2017. № 2. С. 14–16.

Електронні ресурси

1. Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія : наук. журн. / НАКККиМ. Архів 2017–... URL: <http://journals.uran.ua/bdi/issue/archive>

2. Бібліотечний вісник : наук.-теорет. та практ. журн. / НАН України, Нац. б-ка України імені В. І. Вернадського. Архів 2006– ... URL: http://bv.nbuv.gov.ua/cgi-bin/bv/jrn.exe?&I21DBN=BV&P21DBN=BV&%20S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=JUJ_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=pref=&S21COLORTERMS=1&S21STR=bv
3. Бібліотечному фахівцю. Бібліотечна планета. Архів 2005–... URL: <https://profy.nlu.org.ua/articles.php?lng=uk&pg=1172>
4. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого. URL: <https://nlu.org.ua/>
6. Наукова бібліотека НАКККіМ. URL: <https://nakkkim.edu.ua/science/biblioteka>
7. Нормативно-правові акти в інформаційній сфері. Міністерство культури та інформаційної політики URL: <https://mkip.gov.ua/content/normativnopravovi-akti-v-informaciyniy-sferi.html>
8. Освітні програми НАКККіМ URL: <https://nakkkim.edu.ua/abituriyentam/osvitni-prohramy>
9. Публічна бібліотека територіальної громади. *Блог Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого* URL: <https://oth.nlu.org.ua/>
10. Українська бібліотечна асоціація. URL: <https://ula.org.ua/>
11. Українська бібліотечна енциклопедія. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого. URL: <https://ube.nlu.org.ua/>
12. Читомо. Культура читання і мистецтво книговидання. URL: <https://chytomo.com/>
13. ALA. American Library Association URL: <https://www.ala.org/>
14. IFLA International Federation of Library Associations and Institutions URL: <https://www.ifla.org/news/>